

שיעור על פרשת שופטים בענין שנים מקרא ואחד תרגום

מאימתי פרק ראשון ברכות

מסקורן בספר מורה יעלם בענין פסא' ר' כהן פסקא לפסקא סדר חקו ר'ב ששת מחדד אפיה תרים אמר און בירון ואינוו סרידהו: משיחתו. אל כל שנת תפא: אמר רב יהודה אמר רבי אמר ר'עולם ישלים אדם פרשותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו

ספרות הש"ס קם הובחר

מאימתי פרק ראשון ברכות

ה:

אם פסקו דין פסא' ר' כהן פסקא לפסקא סדר חקו ר'ב ששת מחדד אפיה תרים אמר און בירון ואינוו סרידהו: משיחתו. אל כל שנת תפא: אמר רב יהודה אמר רבי אמר ר'עולם ישלים אדם פרשותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו

הוא"ש שורות היבן. עליו פ' מנחם: מילה ליוו הבית. הו' וכו' קלמו קלו הכט עולמס נמשכס למדס לפני הממרת והר' אלו ככיו מניו יום: אצחוסתו. למד כל פקדוסו שנתו אלו לא ככיו מניו יום: הו' שישונו את הירידן. מי יזיל כל הים ולא למד ק' אלו מניו יום וטלו סיל מלכו:

מרגס שפסקו לפעמים. כי כמו שהמרגס מפרס לביה ק' הו' מרגס מתוך הל"ו. ולא נהדלו סרי המרגס מפרס כמו שאלן (למדו קן העברי כולשכסן" במה דיכמו ולמדו רב יוסף (מלה ר' ג) לאלול מרגסו דהר' קרל לא דעגו מל קלמו מ"כ לן למד מוס לכן פסק שלטית כי אם לכן מרגס: ואפילו שורות היבן וכו' פי רבי לבי שורות היבן שאלן פ' מרגס שאלן לקדמו שלש פמחט מנדי וקסו אלוו נקט עמדת היבן שו' מ"ו מרגס ופמל. הו' ל למד ולכן וסמטון לו סקוקא למרגס שאלן פ' מרגס כלל רש למד מוס וכו' נקט עמדת היבן לפני שאלן פ' מרגס דיע אלו מרגס דעמלו ונרן לקדמו ג' פמחט העברי מ"ח יחד פוד לקדמו פמס שלטית מרגס:

ואפילו "עמדת היבן" שכל המושלים פרשותיו עם הצבור מארכיון לו ימי ועמדתו רב כיו בר אבי סבר לאשלימיטו לפרשותיו דכולא שנת" במקלו יומא דכפרו" התא ליה דיא בר רב מרדכי כתיב "וענינם את נפשתיכם בתשעה לחודש כערב וכו' בתשעה מרענן וכולא בעשרה מתענן אלא לומר ק' כל האוכל השתה בתשעה מעלה עליו הכתוב כאלו מתענה תשעה תשעה. סבר לאשלימיטו אמר ליה יהודא סבא תניא" ובלבד שלא יקדים תשעה יאמר כראובן ליה ר' יהושע בן לוי לבניה אשלימי פרשותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום" והור"ו בירידן כרבי יהודה רהנן" רבי יהודה אמר עד שישונו את הירידן והור"ו בוקן ששנה תלמודו מחמת אהבו דאשריטן" לחדות ושברי לחדות מנועות בארזין" אמר ליה רבא לבניה משאתם ויתוכן כשר אל תרחבו על גב הד אכא דאמר משום סבנה ואיכא דאמר משום קלקל סעודה ואל תשבו על מצת ארמות ואל תעברו אחרו בית הכנסת בשעה שהצבור מתפללין" ואל תשבו על מצת ארמות. איכא דאמר לא תגו בלא

עין השפה ט' מנחה

הוא"ש שורות היבן. עליו פ' מנחם: מילה ליוו הבית. הו' וכו' קלמו קלו הכט עולמס נמשכס למדס לפני הממרת והר' אלו ככיו מניו יום: אצחוסתו. למד כל פקדוסו שנתו אלו לא ככיו מניו יום: הו' שישונו את הירידן. מי יזיל כל הים ולא למד ק' אלו מניו יום וטלו סיל מלכו:

אמר תימות ר' כהן סין כ'

דטעמא דהשלמה הכי הוא, נראה דלא אצרכו רבן אלא שישלים פרשותיו של כל התורה רק פעם אחד בשנה, ואיך לא צרכינן להשלים פרשותיו של ירום ושל ארבע פרשות ומוספין אחרים והשלמו כל אחת בשבת. אמנם נראים הדברים דלפי מירוש תרגו וטבאל דפליג על רבינו שמחה, כדאיתא בהגה"ה התם ולא מפורש ההיא דרב כיו בר אביי בפרשות וכולא שנת, בוקן סברא פליגי, ולהיא גירסא ופי' אין טעם השלמה, כשבכל שיסיים התורה בכל שנה כדפרשי, אלא אפשר כד שיהא רגיל במה שהצבור קורין ואיך היה צריך להשלים פרשותיו של ירום ומוספין לפי טעם זה. ומ"מ אפי' אי הכי הוא מתיישב המנהג לדעת אינן גאונים, וקודם בענין שלא נהגו רבותיך להשלים?

מנחה כל פרשה ופרשה עם הצבור אם לא עשה כן ישלים כולם במשני עצות שבו גומרים הצבור ובלבד שלא יקדים ולא יאחר יום אחד מן הצבור, ע"כ. מהכא נראה מדקבע היסו שבו גומרים הצבור חמשה חומשי תורה בכל שנה, משמע רעיקו חוב דאצרכו רבן להשלים פרשות עם הצבור, היינו כדו שכל אחד מישראל יקרא לעצמו כל התורה מראש ועד סוף בכל שנה כמו שערשין הצבור, משיה צריך לסיים ממש באותו היום שמשמין בו הצבור דאע"פ שלא קרא כל השנה עמאן, אור גמר מצות אולין כמלה דוכתאי. וכן משמע מלשון הרמב"ם דטעמא הכי הוא, דכתב חיל: דאע"פ שכל אדם שומע כל התורה בכל שנה בצבור חייב לקחתו לעצמו בכל שבת ושבת' סדר של אותו שבת וכוון

שאלה: הא ראויין (וכיח' ת. א) לעולם ישלים אדם פרשותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, מי מרחיב נמי להשלים בכל יום"כ פרשות שקורן שזריה ומוספין ומשבתות של ארבע פרשות ג"כ אותן הפרשות שאצרכו לקרות או לא.

תשובה: יראה שלא נהגו להשלימי, ואין בידו טעם דאיהו כל כך. ואין לדקדק מפרשי דפי ישלים אדם פרשותיו של כל שבת ושבת. משמע דוקא מה שקורין בכל שבת השנה, דאיכא למימר אורחא דמילתא נקט, והיה מה שקורין ביו"ט, ולא כי רוכלא הוא. אמנם נראה קצת ראייה, מהא דכתב בהגה"ה במימתי' בשם רבינו שמחה זיל חיל: אע"פ שעיקר

הוא"ש שורות היבן. עליו פ' מנחם: מילה ליוו הבית. הו' וכו' קלמו קלו הכט עולמס נמשכס למדס לפני הממרת והר' אלו ככיו מניו יום: אצחוסתו. למד כל פקדוסו שנתו אלו לא ככיו מניו יום: הו' שישונו את הירידן. מי יזיל כל הים ולא למד ק' אלו מניו יום וטלו סיל מלכו:

ס' כג. 1. כי הור"ו (ס' רס"ה ס"ו) דמי חסד כהניו (ס' ג'דח). 2. ד"ה ישלים. 3. מ"ו מ'מילה את ש. 4. ע' מ"גא (ס' קרוב). 5. צ"ל הרמב"ם — מ"ו מ'מילה הכי. 6. משמע וכל השבוע יוכל להשלים ואיך דוקא בשבת (פי' חסדו"ג — ליק (ס' ו) והאבין (ס' פ"ח) דוקא (ס' ג'ג) אורו (ח"ב ס' ס"ב) והאביר (ח"א ס' ס"ב) ושכלי הלגט (ס' ע"ה) והענינים (ע"ב 244) והוא מה' במסוקין). 7. ע"י משיב רבינו עוד כפר"כ (ס' ק"צ) ונ"ב בלקט ירוש' (ח"א ע"ב 136).

שיעור על פרשת שופטים
בענין שנים מקרא ואחד תרגום

לשם שיהיה לנו חן וחסד

אין מן השם אלהים

החיים האלהים

סימן מ
אם צריך לחזור שנים מקרא
ואחד תרגום בהפרשיות

ר אייר תשל"ב

מפי ידידי הרב משה נח גאלדשטיין שליט"א

בדבר אם קריאת שנים מקרא ואחד תרגום הוא גם על הפרשיות הנה הדין הוא להשלים פרשיותיו עם הגבור שהיא שילמד כל הורה בכל שנה כמו שתיקנו להשלים בכל שנה כל התורה ומחמת זה נפק בשיע סימן רבי"ג סעיף ו' אין צריך לקרוא פרשת ירמ' וא"כ פשוט שהיא קריאת הפרשיות וכל מה שקורין לבד פרשיות השבוע ואע"פ שבתה"ד סימן כ"ג הביא בשם ר"ח מעט אחר כדי שיהיה רגיל במה שהצבור יקרא שלפניו יש להצריך לקרא גם קריאת של ירמ' ופרשיות. הוא בעצמו מסיק שאין נהגין להשלים אלא פרשיות של שבת כדפסק השיע שאין צורך להיחיד לקרואם שנים מקרא ואחד תרגום. ועיין במג"א סק"ב.

הגני ירדו מוקירו ומברכו.

משה פיינשטיין

י' ב' קבל דעת צריך להכיר בקריאת המקרא כנגד הענינים בשלם שבפנים וכן שמענו שהיה מהיר מאלו רבני האסוד הקדום מהיר משה הסגן ול מעור סימ' לקלמדין שהיו בקריאת שנים מקרא וקראו כל ששנו כסמן פנים לבח. מהביר אי' ח' וכ"כ לכול ס' ק"כ או ו' ר"ה גם כשם מהביר ז"ל יש"ש:

אין צריך להשלים

סימן ח

חוב קריאת שמות' גם לבני תורה

ו תורה תש"ל

למעלה כבוד הרב'ג מהר"ר יחיאל אברהם הלבר'ג מהר"ג מהר"ר הלל חד לישואק שליט"א.

הנה בענין המצוה שמחייב כל אחד ואחד לקרוא הפרשה בכל שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום ורבותיו, אי' מהראשונים (ראה סוד א"ת סי' רס"ה ובי' ד"ה ואם למד) והסיפ' שצריך ללמוד גם פירוש רש"י שעל כל הפרשה, שנתרגל מאד אי' אצל הרבה בני תורה.

פשוט וברור כמו שלא נפטר שום אדם מכל מצוה דרבנן, כטענה שצווק בתורה, כן לא נפטר אי' מצוה זו. ואורב"ב, אי' מי שתורתו אומנתו כרשב"י וחבורו, שהיו משרין מתפילה דרבנן, היו חייבין בקריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום. הוא גם זה הוא לימוד תורה, ובחוב לימוד תורה הוא איכא חוב ללמוד גם מקרא. ואי' שסברי התוס' (קידושין ל' ע"א ד"ה לא צריכא, בשם ר"ח) דבלימוד תלמוד בבלי יצא גם די מקרא, משום שבלולה גם במקרא, ואי' להרמב"ם (זה תלמוד תורה פ"א ה"ג) ולאחד שכבר ידע היטב תורה שבכתב, אינו מצוייב ללמוד מקרא בכל יום, וכ"ש שאינו צריך להשלים ומנ', מ"מ הוא מצוייב גם להרמב"ם ללמוד באיה זמן תורה שבכתב. וא"כ ברור שקריאת שמות' ודאי הוא ממילא בכלל חובים מעצם תלמוד תורה בכל שבוע. שלימוד זה שייחוד חכמים ללמוד בכל שבוע ודאי הוא חייב, ולא יוכל ליטור בלימוד דבר אחר מתורתו, בין בכתב בין בע"פ. לבד המצוה הנוספת שחייבו חכמים, וממילא אין פסור מזה אי' לאלו שתורתן אישנתו, כרשב"י וחבורו. ובפרט לדורנו שאין אנו יכולין לומר שאנו בקראן במקרא.

משה פיינשטיין

בירוח,

כ"ה. אור ליום ה' פ' בשלה השמיני לפ"ק. כבוד ידידנו הרב יוא ה' חרף תורה ומצוות כש"ת. ר' אברהם יצחק הרפמן שליט"א בעית"ק ירושלים ח"ו.

אחרונה' שיה' בכבוד. הדבר כבוד קרא תורה אלי כלומם שיה' ושלשים נפין פיו שנים מקרא ואחד תרגום כל שבוע, וע"פ המנהג כש"ס ס"ק דברטמ' ובשר"ע ל"ס - ונדלו מלמה טעה מה כי רואים לט שגני אדם מולאין מה מלד, וחז"ל העניש מה לריכת ימים, ולא העניק קריאת התרגום או מספיק פרש"י, או אולי עדיפס פרש"י, או עניס יודיו, כנר מנולר ב"ס על שלמה קידושין פ"ג סי' י"ד הנפמלה נהה דרש"י פרש"י, או על המפרשים נפנו כנר מלך לקרש"י וכן דעת הסמ"ג והסו"ר, אלא ער"י ור' עמרם ור' נעוראי כמו דוקא פרטס. לנקלסם טעה שיען כפיו וכנר מהר"ל בענין שלמה דוקא שנים מקרא ואחד תרגום מה שג טע טל לט"ל ע"כ כל אדם צריך להשכל לקיים דמניהם, וכן אשכול לפיט גם פרש"י ואולי יגיע גם לפה ה' לוחיו, ומלמד מהר"ל דמי אין הנין מספיק יקרא פרש"י דוקא ולא תרגום ומנהל אין דעת הפוסקים כן, וכן הניחין דטוב לקרוא כל יום מיתות כטעם פרשה אלה עם תרגום ופרש"י אם אפשר וכן טעם פרשה גדולים, ולקיים הפרשה בערש"ק או להר"ם לפי טעמה הבקי ולענין פור הקריאה אין לנו הכרעה דיון העולם קוראין ססוק ב' פעמים ואמר תרגום ולא כל פרשה ופרשה ואמר תרגום, אלא גם דקן זה מוכרח להחליטה. ומאזן שמעתי מעדות נאמנה נמי שר' יצחק עם רבינו הספן שיש י"ע נחלה מערי פולין כטעם עוד נפמנו למכור את ספריו ה"ק - עולה אין הספן שיש מעביר המדלל ססוק פסוק ועל כל פסוק תרגום פרש"י, וכן נענ"ל - ולא הספיק כדיתור פד אקיים סלי' שצד' דמלה.

הרבי דרוש בירוח, מצפה לרחמי פנים.